

mun. Chișinău, str. P. Rareș, nr.18,
Republica Moldova, MD-2005,
tel./fax:(+ 373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Chișinău, P.Rareș, 18 street,
Republic of Moldova, MD-2005,
tel./fax:(+373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Nr. 3ra-237/21 din 14.06.2021

Dnei Domnica Manole
Președintele Curții Constituționale a RM

Prin prezenta, în baza încheierii din 14 iunie 2021, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție Vă expediază sesizarea depusă de Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, reprezentat de avocatul Ion Botnarenco, în vederea examinării constituționalității unor prevederi din Codul electoral după cum urmează:

- sintagma „fără respectarea procedurii prealabile” din art. 72 alin. (3) din Codul electoral, prin prisma dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.

- sintagma „Contestațiile” și sintagmele „se examinează în conformitate cu prevederile Codului administrativ” din art. 73 alin. (7) Cod electoral, prin prisma dispozițiilor art.7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.

- sintagmele „Instanța de judecată adoptă și pronunță hotărîrea în conformitate cu prevederile și ale Codului administrativ” din art. 74 alin. (1) Cod electoral, prin prisma dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.

Anexă: copia încheierii din 14 iunie 2021 pe 6 pagini, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 15 pagini, copia încheierii Curții de Apel Chișinău nr.3-122/20 pe 5 pagini, copia deciziei Curții Supreme de Justiție nr 3r-276/20 pe 5 pagini.

Cu respect,

Președintele interimar al Colegiului civil,
comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

Tamara Chișca-Doneva

Ex: T.Bradu

SESIZARE
PRIVIND EXCEȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
Prezentată în confirmare cu art. 135 alim. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție

I - AUTORUL SESIZĂRII

Numele și prenumele:

Botnarenco Ion

Ocupația

Avocat în cadrul BAA „Legal Service”

Adresa

Telefon

E-mail

În numele reprezentatului:

**Partidul Politic Platforma Demnitate și
Adevăr**

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității unor prevederi din Codul Electoral după cum urmează:

- sintagma „*fără respectarea procedurii prealabile,*” din art. 72 alin. (3) din Codul Electoral al Republicii Moldova prin prisma dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.
- sintagma „*Contestațiile*” și sintagmele „*se examinează în conformitate cu prevederile Codului Administrativ*” din art. 73 alin. (7) Cod Electoral prin prisma dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.
- sintagmele „*Instanța de judecată adoptă și pronunță hotărârea în conformitate cu prevederile și ale Codului administrativ*” din art. 74 alin. (1) Cod Electoral prin prisma dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova

Potrivit dispozițiilor art. 72 alin. (3) din Codul Electoral al Republicii Moldova „*Contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului se depun, fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii sau adoptării hotărârii.*”

Conform art. 73 alin. (7) din Codul Electoral al Republicii Moldova „*Contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.*”

Potrivit art. 74 alin (1) din Cod Electoral al Republicii Moldova „*Instanța de judecată adoptă și pronunță hotărârea în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.*”

III – CIRCUMSTANȚELE CAUZEI EXAMINATE DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ.

În procedura Curții Supreme de Justiție se află cauza administrativă cu nr. 3r-237/21, (Judecători N. Vascan, V.Burduh, M.Ghervas) înaintată de către **Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, reprezentat de avocatul Botnarenco Ion** împotriva **Comisiei Electorale Centrale**, terți Biroul Politici de Reintegrare din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova, Comisia Unificată de Control din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova, Inspectoratul General al Politiei.

Astfel, la 07.06.2021 prin intermediul Secției Evidență și Documentare Procesuală a Curții de Apel Chișinău, reprezentantul cu drept de vot consultativ al Partidului Politic Platforma Demnitate și Adevăr (PPDA) – Botnarenco Ion a depus o contestație în materie electorală privind anularea parțială a Hotărârii Comisiei Electorale Centrale cu nr. 4965 din 05 iunie 2021 cu privire la organizarea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), municipiul Bender și unele localități ale raionului Căușeni în cadrul alegerilor parlamentare anticipate din data de 11 iulie 2021 prin care sa dispus:

- Organizarea, în cadrul alegerilor parlamentare anticipate din data de 11 iulie 2021, secțiile de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), municipiul Bender și unele localități ale raionului Căușeni, (conform anexei, *Municipiul Chișinău 2 Orașul Anenii Noi, raionul Anenii Noi 1 Comuna Calfa, raionul Anenii Noi 2 Satul Gura Bîcului, raionul Anenii Noi 2 Satul Hîrbovăț, raionul Anenii Noi 1 Satul Varnița, raionul Anenii Noi 4 Comuna Zolotievca, raionul Anenii Noi 1 Orașul Căușeni, raionul Căușeni 2 Satul Chircăiești, raionul Căușeni 2 Satul Copanca, raionul Căușeni 2 Comuna Fîrlădeni, raionul Căușeni 1 Satul Hagimus, raionul Căușeni 2 Orașul Criuleni, raionul Criuleni 1 Comuna Cocieri, raionul Dubăsari 2 Comuna Corjova, raionul Dubăsari 1 Comuna Coșnița, raionul Dubăsari 1 Comuna Coșnița (satul Pohrebea), raionul Dubăsari 1 Satul Doroțcaia, raionul Dubăsari 2 Comuna Molovata Nouă, raionul Dubăsari 1 Satul Ustia, raionul Dubăsari 1 Satul Sănătăuca, raionul Florești 4 Orașul Rezina, raionul Rezina 4 Orașul Ștefan Vodă, raionul Ștefan Vodă 1 Comuna Răscăieți, raionul Ștefan Vodă 1 Municipiul Bender 2)*
- Consiliul electoral al circumscripției electorale pentru localitățile din stânga Nistrului nr. 37 va constitui secțiile de votare și birourile electorale ale acestora.
- Ministerul Afacerilor Interne, în baza atribuțiilor ce îi revin conform prevederilor Codului electoral, va întreprinde toate măsurile necesare privind menținerea ordinii publice în localitățile unde își au sediul secțiile de votare enumerate în anexa la prezenta hotărâre.

- În scopul garantării securității procesului de votare la secțiile de votare din localitățile aflate în Zona de Securitate, Comisia Electorală Centrală face apel către observatorii naționali, internaționali și Comisia Unificată de Control în vederea monitorizării desfășurării pașnice a procesului electoral în cadrul secțiilor de votare menționate.

Prin Încheierea cu nr.3-76/21 din 8 iunie 2021 Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău a declarat ca fiind inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, prin intermediul reprezentantului cu drept de vot consultativ, Botnarenco Ion, către Comisia Electorală Centrală, terții - Biroul Politici de Reintegrare din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului RM, Comisia Unificată de Control din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului RM și Inspectoratul General al Poliției privind:

- anularea parțială a actului administrativ normativ și anume a Hotărârii CEC nr. 4965 din 05 iunie 2021 ca fiind ilegală în partea stabilirii/deschiderii numărului total de 44 secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) conform anexei la hotărârea menționată.
- emiterea de către instanța de judecată a actului administrativ favorabil prin care să fie stabilită deschiderea a 28 secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria).
- constatarea încălcării art. 32 alin. (3) lit. b), c) din Codul Electoral de către Comisia Electorală Centrală la formarea numărului de secții de votare în număr de 44 pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) conform anexei la hotărârea menționată. -constatarea încălcării art. 32 alin. (1) lit. b), c) din Codul Electoral de către Biroul politici de reintegrare, cu referire la manifestarea pasivității în vederea elaborării propunerilor legate de cele 44 secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) conform anexei la hotărârea menționată cât și lipsei obiecțiilor formulate.
- obligarea Comisiei Electorale Centrale să modifice numărul de secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) ținînd cont de prevederile art. 32 alin. (3) lit.b), c) din Codul Electoral. Încheierea poate fi atacată cu recurs în Curtea Supremă de Justiție în termen de 1 (una) zile din momentul pronunțării, prin intermediul Curții de Apel Chișinău.

Motivul de bază privind declararea ca fiind inadmisibilă a contestației în materie electorală înaintată de către Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr este că, de către contestatarul PPDA nu a fost respectată procedura prealabilă iar motivele detaliate în susținerea acestui poziții de către instanța de judecată sunt relevate *infra* conform încheierii nr 3-76/21 din 8 iunie 2021:

- *Astfel, pentru a examina și soluționa fondul acțiunii în obligare, urmează ca reclamantul să respecte condițiile de admisibilitate a acțiunii în obligare. Admisibilitate acțiunii reprezintă în sens juridic permisibilitatea legală a instanței de judecată de a acționa prin examinare și soluționare asupra fondului acțiunii în contencios administrativ, adică dreptul de a adopta o soluție pe fond. Instanța de judecată reține, că una din condițiile de admisibilitate a acțiunii în obligare pentru care nu este prevăzută procedura prealabilă, constă în depunerea unei petiții (cerere) conform art. art. 9 și 69 din Codul administrativ la autoritatea publică competentă*

(art. 53 și 52 din Codul administrativ) pentru emiterea unui act administrativ individual (după caz, de retragere, revocare, modificare etc).

- Din materialele cauzei judiciare, nu rezultă că, reclamantul a depusă o cerere la CEC pentru emiterea actului administrativ individual de modificare a Hotărârii CEC nr. 4965 din 05 iunie 2021. În aceste circumstanțe, instanța de judecată nu este îndreptățită să examineze fondul cauzei, deoarece ar echivala cu însușirea competențelor autorității publice electorale, care are competența de a examina și soluționa cererea în procedura administrativă conform prevederilor Codului administrativ și Codului electoral. Potrivit art. 6 din Constituția Republicii Moldova, puterea judecătorească este separată de puterea executivă.

IV - EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Articolul 2

Principiile participării la alegeri

(1) Cetățeanul Republicii Moldova participă la alegeri prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Participarea la alegeri este liberă (benevolă). Nimeni nu este în drept să exercite presiuni asupra alegătorului cu scopul de a-l sili să participe sau să nu participe la alegeri, precum și asupra exprimării de către acesta a liberei sale voințe.

(3) Cetățenii Republicii Moldova care domiciliază în afara țării beneficiază de drepturi electorale depline în condițiile prezentului cod. Misiunile diplomatice și oficiile consulare sunt obligate să creeze condiții pentru ca cetățenii să-și exercite liber drepturile lor electorale.”

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 5

Democrația și pluralismul politic

„(1) Democrația în Republica Moldova se exercită în condițiile pluralismului politic, care este incompatibil cu dictatura și cu totalitarismul.

(2) Nici o ideologie nu poate fi instituită ca ideologie oficială a statului.”

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 38

Dreptul de vot și dreptul de a fi ales

(1) Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Cetățenii Republicii Moldova au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți pînă în ziua alegerilor inclusiv, excepție făcînd cei puși sub interdicție în modul stabilit de lege.

(3) Dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Prevederile relevante ale Codului electoral al Republicii Moldova nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997 (M.O., 1997, nr. 81, art.667) sunt următoarele:

Articolul 2

Principiile participării la alegeri

„(1) Cetățeanul Republicii Moldova participă la alegeri prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Participarea la alegeri este liberă (benevolă). Nimeni nu este în drept să exercite presiuni asupra alegătorului cu scopul de a-l sili să participe sau să nu participe la alegeri, precum și asupra exprimării de către acesta a liberei sale voințe.

Articolul 3

Dreptul la alegeri libere

„Înaltele părți contractante se angajează să organizeze, la intervale rezonabile, alegeri libere cu vot secret, în condițiile care asigură libera exprimare a opiniei poporului cu privire la alegerea corpului legislativ.”

Prevederile relevante ale Declarației Universale a Drepturilor Omului (adoptată la New York la 10 decembrie 1948, Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.217-XII din 28 iulie 1990) sunt următoarele:

(3) Cetățenii Republicii Moldova care domiciliază în afara țării beneficiază de drepturi electorale depline în condițiile prezentului cod. Misiunile diplomatice și oficiile consulare sunt obligate să creeze condiții pentru ca cetățenii să-și exercite liber drepturile lor electorale.”

Articolul 9

Locul exercitării dreptului de vot

„(1) Dreptul de vot se exercită în localitatea în care alegătorul își are domiciliul, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod.

(2) În cazul în care alegătorul are și domiciliu, și reședință, în perioada valabilității reședinței, el votează în localitatea în care își are reședința.”

Articolul 11

Dreptul de a alege

„Dreptul de a alege îl au cetățenii Republicii Moldova care au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vârsta de 18 ani, cu excepția celor privați de acest drept în modul stabilit de lege.”

Articolul 21

„1. Orice persoană are dreptul să participe la conducerea treburilor publice ale țării sale, fie direct, fie prin intermediul unor reprezentanți liber aleși.

2. Orice persoană are dreptul de acces, în condiții de egalitate, la funcțiile publice ale țării sale.

3. Voința poporului este baza puterii de stat, această voință trebuie să fie exprimată prin alegeri oneste care trebuie să aibă loc periodic, prin sufragiu universal egal și prin vot secret sau după o procedură echivalentă care să asigure libertatea votului.”

Articolul 32

Particularitățile constituirii și funcționării secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) și a birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru localitățile din stînga Nistrului (Transnistria)

(1) În cazul alegerilor parlamentare, al alegerilor prezidențiale și al referendumurilor republicane, pentru alegătorii localităților din stînga Nistrului (Transnistria), Comisia Electorală Centrală, cu cel puțin 35 de zile înainte de data alegerilor, organizează mai multe secții de votare cu sediul pe teritoriul Republicii Moldova aflat sub jurisdicția constituțională a autorităților publice centrale. La formarea respectivelor secții de votare, Comisia Electorală Centrală va ține cont de propunerile Biroului politici de reintegrare. Biroul politici de reintegrare, la elaborarea propunerilor menționate, va ține cont de organizarea administrativ-teritorială, de specificul căilor de acces și comunicare, de asemenea va contribui la asigurarea accesului alegătorilor la procesul electoral și la organele electorale respective.

(2) Organul electoral responsabil va forma secții de votare distincte pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), care aparțin circumscripției electorale respective formate de Comisia Electorală Centrală în baza regulamentului aprobat. Secțiile de votare în cauză se subordonează consiliului electoral format în conformitate cu prevederile art. 28.

(3) La deschiderea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) se vor respecta, în particular, următoarele criterii:

a) secțiile de votare se vor deschide în unitățile administrativ-teritoriale aflate sub control constituțional al autorităților Republicii Moldova, atât de pe malul stîng, cît și de pe malul drept al Nistrului;

b) pentru localitățile din stînga Nistrului vor fi deschise secții de votare distincte în baza datelor din Registrul de stat al alegătorilor, inclusiv în baza înregistrării prealabile, conform procedurii stabilite prin regulamentul aprobat de Comisia Electorală Centrală;

c) la deschiderea secțiilor de votare se va ține cont de numărul alegătorilor care au participat la scrutinele precedente, conform datelor din Registrul de stat al alegătorilor, inclusiv conform înregistrării prealabile.

(4) La formarea birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), prevederile art. 30 se aplică în modul corespunzător. Organul administrației publice locale competent să desemneze membri ai biroului electoral respectiv al secției de votare este cel de la sediul secției de votare deschise pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria).

(5) Particularitățile organizării și funcționării birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria) se reglementează de Comisia Electorală Centrală, iar cheltuielile aferente organizării și funcționării acestor birouri se suportă din bugetul alocat pentru alegeri/referendum. Pentru secțiile de votare în cauză, cheltuielile se estimează în prealabil de către Guvern și Comisia Electorală Centrală, iar în cazul cînd nu sînt prevăzute în bugetul alocat pentru alegeri/referendum, mijloacele financiare se alocă din fondul de rezervă al Guvernului.

Articolul 72

Depunerea contestațiilor

(1) Acțiunile/inacțiunile și hotărârile organelor electorale pot fi contestate la organul electoral ierarhic superior, iar acțiunile/inacțiunile concurenților electorali – direct în instanța de judecată, în termen de 3 zile calendaristice de la data săvîrșirii acțiunii/identificării inacțiunii sau adoptării hotărîrii. Termenul de depunere se calculează începînd cu ziua următoare zilei în care a fost săvîrșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărîrea.

(2) În cazul alegerilor locale, hotărârile consiliilor electorale asupra contestațiilor ce vizează acțiunile/inacțiunile concurenților electorali pot fi atacate în instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află consiliul respectiv.

(3) Contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului se depun, fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău în termen de 3 zile calendaristice de la data săvîrșirii acțiunii sau adoptării hotărîrii.

(4) Contestația concurentului electoral nu poate fi depusă de către membrul organului electoral respectiv, dar poate fi depusă de reprezentantul concurentului electoral în organul electoral respectiv sau de o persoană împuternicită de concurentul electoral prin procură.

(5) În cazul în care examinarea nu ține de competența organului electoral respectiv, contestația, precum și materialele anexate la ea urmează a fi transmise spre examinare conform competenței, în mod urgent, în cel mult 2 zile calendaristice de la data recepționării.

Articolul 73

Examinarea contestațiilor

(1) Contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală se examinează în termen de 5 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai tîrziu de ziua alegerilor.

(2) Contestațiile privind acțiunile și hotărârile consiliilor electorale de circumscripție și ale birourilor secțiilor de votare se examinează în termen de 3 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai tîrziu de ziua alegerilor. Contestațiile privind acțiunile/inacțiunile concurenților electorali se examinează în termen de 5 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai tîrziu de ziua alegerilor. La examinarea contestațiilor și litigiilor, organele electorale/instanțele de judecată vor acorda

prioritate celor care se referă la înregistrarea concurenților electorali și la corectitudinea întocmirii listelor electorale.

(3) Contestațiile privind reflectarea campaniei electorale de către radiodifuzori aflați sub jurisdicția Republicii Moldova se examinează de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului în termen de 5 zile calendaristice de la depunerea contestației, dar nu mai târziu de ziua alegerilor.

(4) Contestațiile depuse la instanțele de judecată în ziua alegerilor se examinează în aceeași zi, iar contestațiile împotriva hotărârii organului electoral cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor și atribuirea mandatelor se examinează de către instanța de judecată concomitent cu confirmarea legalității și validarea mandatelor.

(5) Programul instanțelor de judecată se organizează în așa fel încât contestațiile să poată fi depuse și examinate fără întârziere.

(6) Concurenții electorali își pot apăra interesele în instanța de judecată la examinarea contestațiilor ce vizează acțiunile/inacțiunile și hotărârile organelor electorale și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali prin reprezentantul său desemnat în conformitate cu art. 15 alin. (1).

(7) Contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.

Articolul 74.

Hotărârile instanțelor de judecată cu privire la contestații

(1) Instanța de judecată adoptă și pronunță hotărârea în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.

(2) Instanța de judecată, examinând materialele cu privire la confirmarea legalității alegerilor și validarea mandatelor, adoptă o hotărâre prin care confirmă legalitatea alegerilor din circumscripția electorală respectivă, validează mandatele consilierilor și primarilor aleși, precum și lista candidaților supleanți.

(3) În cazul în care instanța de judecată a stabilit legalitatea alegerilor, însă în procesele verbale au fost depistate greșeli de calcul, instanța, din oficiu sau la cererea părților procesului judiciar, anulează, integral sau în parte, procesul-verbal și exclude concurentul electoral care a obținut un număr mai mic de voturi valabil exprimate, înlocuindu-l cu alt concurent electoral care a obținut un număr mai mare de voturi valabil exprimate în șirul descrescător.

(4) Instanța de judecată nu confirmă rezultatele alegerilor locale în circumscripția respectivă în cazul constatării unor încălcări comise în timpul alegerilor sau la totalizarea rezultatelor dacă aceste încălcări au influențat rezultatele alegerilor.

(5) Hotărârea instanței de judecată este definitivă și executorie din momentul pronunțării.

(6) Împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel – un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

(7) Apelul și recursul se examinează în termen de 3 zile de la primirea dosarului în cauză.

**Prevederile relevante ale Codului Administrativ al Republicii Moldova Nr. 116 din 19-07-
Publicat : 17-08-2018 în Monitorul Oficial Nr. 309-320 art. 466 sunt următoarele:**

Articolul 1.

Legislația administrativă

(1) Legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la înfăptuirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia.

(2) Legislația administrativă se întemeiază pe normele constituționale dezvoltate în prezentul cod, în alte legi și în alte acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile administrative și care trebuie să fie în concordanță cu Constituția Republicii Moldova.

(3) Actele normative subordonate legii se aplică la reglementarea raporturilor administrative doar în cazurile în care sînt emise în temeiul legii și nu contravin ei.

Articolul 2

Reglementarea raporturilor administrative

(1) Prevederile prezentului cod determină statutul juridic al participanților la raporturile administrative, atribuțiile autorităților publice administrative și ale instanțelor de judecată competente pentru examinarea litigiilor de contencios administrativ, drepturile și obligațiile participanților în procedura administrativă și cea de contencios administrativ.

(2) Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

(3) Prevederile prezentului cod nu se aplică:

- a) raporturilor juridice de drept privat la care participă autoritățile publice;
- b) raporturilor juridice ale autorităților publice care acționează în baza Codului contravențional sau Codului penal;
- c) actelor supuse controlului de constituționalitate de către Curtea Constituțională;
- d) procedurii de elaborare și adoptare a actelor normative.

Articolul 3

Scopul legislației administrative

Legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Articolul 207.

Examinarea admisibilității acțiunii în contencios administrativ

(1) Instanța verifică din oficiu dacă sînt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

(2) Acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special cînd:

- a) există o hotărîre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeuri de drept;
- b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeuri de drept sau că între părți s-a încheiat o tranzacție de împăcare;
- c) la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeuri de drept;
- d) acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209;
- e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17;
- f) nu sînt întrunite condițiile prevăzute la art. 208;
- g) acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens;
- h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și

(2) și art. 212 alin. (1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

(3) Declarația acțiunii ca inadmisibilă în baza temeiurilor specificate la alin. (2) lit. a)–e) exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant cu aceeași acțiune.

(4) Declarația acțiunii ca inadmisibilă în baza temeiurilor specificate la alin. (2) lit. f) – h) nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant cu aceeași acțiune.

Articolul 208

Respectarea procedurii prealabile

(1) În cazurile prevăzute de lege, pînă la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă.

(2) Dacă autoritatea publică competentă decide cu privire la cererea prealabilă, deși termenul pentru depunerea cererii prealabile nu a fost respectat, acțiunea în contenciosul administrativ este oricum admisibilă. Această prevedere nu se aplică în cazul în care printr-un act administrativ individual este favorizat un terț.

(3) Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acțiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual.

(4) O acțiune în realizare se admite numai dacă reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere prin care a solicitat realizarea, tolerarea sau omiterea unei acțiuni.

(5) O acțiune în constatare este admisibilă numai dacă reclamantul s-a adresat anterior la autoritatea publică competentă cu cerere de constatare.

Articolul 209

Termenul de înaintare a acțiunii în contencios administrativ

(1) Acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia;

b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.

(2) Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată încorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

(3) Pentru acțiunea în realizare, acțiunea în constatare și acțiunea de control normativ nu există termen de înaintare a acțiunii în contencios administrativ.

**Prevederile relevante ale legii nr. 100 din 22-12-2017 cu privire la actele normative
Publicat: 12-01-2018 în Monitorul Oficial Nr. 7-17 art. 34 sunt următoarele:**

Articolul 5.

Clasificarea normelor juridice

- (1) În funcție de caracterul lor, normele juridice se împart în generale, speciale și derogatorii.
- (2) Normele juridice generale sînt aplicabile fie tuturor raporturilor sociale sau subiecților de drept, fie unor categorii de raporturi sau de subiecți, fără a-și pierde caracterul de generalitate.
- (3) Normele juridice speciale sînt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.
- (4) Normele juridice derogatorii sînt diferite în raport cu reglementarea-cadru în materie și sînt aplicabile unei situații determinate. În caz de divergență între o normă generală sau specială și o normă derogatorie, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma derogatorie.

ARGUMENTELE ÎN SPRIJINUL AFIRMAȚIILOR DE MAI SUS

Potrivit art. 72 alin. (3) Cod Electoral, „Contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului se depun, fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii sau adoptării hotărârii.”

Conform art. 208 alin.(3) din Codul Administrativ „Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acțiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emiteră a actului administrativ individual.”

Așadar, Codul Administrativ menționează situația în care legea nu prevede expres procedura prealabilă însă nu face trimitere la circumstanțele unei spețe în care legile speciale (Codul Electoral) instituie obligativitatea părților de a se adresa fără respectarea procedurii prealabile. Prin urmare, dacă partea care intenționează să formuleze o acțiune în contencios administrativ prin legea specială (Codul Electoral) menționează că, trebuie să se adreseze direct în instanța competentă de soluționare a cauzei, atunci impunerea respectării prevederilor art. 208 alin. (3) Cod administrativ în coraborare cu art. 72 alin. (3) Cod Electoral decade, iar în aplicare ar fi contradictorie.

În acest sens, prevederile legii speciale art. 72 alin. (3) Cod Electoral nu delimitează tipul/felul acțiunii în contencios administrativ deduse judecății care necesită a fi respectate în coraborare prevederile art. 207 și 208 Cod Administrativ la etapa depunerii contestațiilor în materie electorală. Deci, legea specială art. 72 alin. (3) Cod Electoral atunci când menționează că, hotărârile Comisiei Electorale Centrale urmează a fi contestate direct în instanța de judecată, se re feră la orice tip de contestație în materie electorală care se examinează sub aspect procedural conform codului administrativ în partea acțiunilor procesuale administrative și care nu sunt în contradicție cu legea specială.

Mai mult, dacă este să analizăm pct. 5 din conținutul hotărârii CEC cu nr. 4965 din 05 iunie 2021, cităm „Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării, se publică pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și poate fi contestată în decurs de 3 zile calendaristice de la data adoptării, fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău (adresa: str. Teilor, nr. 4, mun. Chișinău).”, atunci observăm că, însăși autoritatea publică Comisia Electorală Centrală în conținutul actului administrativ normativ indică expres modalitatea de contestare a acesteia, fiind exclusă de drept procedura prealabilă ca soluționare a oricăror pretenții ale părților afectate.

Potrivit art. 5 alin. (3) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22.12.2017, normele juridice speciale sunt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială. Având în vedere că atât Codul Administrativ, cât și Codul electoral conțin prevederi procedurale asemănătoare la etapa depunerii contestațiilor în materie electorală urmează a fi aplicate normele speciale reglementate de către Codul Electoral al Republicii Moldova.

Atragem atenția înaltei Curți, asupra speței care a fost dedusă judecății în anul 2020 la alegerile prezidențiale, unde candidatul la funcția de președinte al Republicii Moldova Andrei Năstase a contestat hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. privind stabilirea numărului secțiilor de votare cu privire la constituirea secțiilor de votare pentru alegătorii din stînga Nistrului.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău format din Guzun Maria, Dașchevi Grigore, Bostan Angela au emis încheierea cu nr. 3-122/20 din 2 octombrie 2020 prin care au declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ depusă de către candidatul Andrei Năstase la funcția de președinte al Republicii Moldova.

În urma contestării cu recurs a încheierii cu nr. 3-122/20 din 2 octombrie 2020 emisă de către Curtea de Apel Chișinău, **la 05 octombrie 2020 Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție** a dispus: *admiterea recursului depus de către Andrei Năstase, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova. Se anulează încheierea din 02 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău adoptată în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată înaintată de Andrei Năstase, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, împotriva Comisiei Electorale Centrale, terții Biroul Politici de Reintegrare din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova, Comisia Unificată de Control din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova și Inspectoratul General al Poliției cu privire la anularea parțială a actului administrativ, constatarea încălcărilor și obligarea modificării actului administrativ, și se restituie cauza la Curtea de Apel Chișinău, pentru rejudecare.*

Or, anterior Curtea Supremă de Justiție a stabilit clar faptul că, motivele care au stat la baza anulării încheierii cu nr. 3-122/20 din 02 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău sunt: „În acest sens, Colegiul consideră imperios de notat prevederile art. 72 alin. (3) Cod electoral, care statuează că, contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului se depun, fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii sau adoptării hotărârii. **Din interpretarea coroborată a acestor prevederi legale, completul notează că, instanța de fond a dat o interpretare greșită tipului acțiunii în contencios administrativ fiind succedată și de concluzia eronată privind necesitatea respectării procedurii prealabile.** Colegiul reține că, instanța de fond urma să verifice admisibilitatea prezentei acțiuni reieșind din natura formelor activității administrative. În special, la caz, urmează ca admisibilitatea să fie apreciată prin prisma art. 12 și art. 206 alin. (1) lit. e) Cod administrativ, iar în funcție de răspunsul dacă este sau nu hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 4301 din 26 septembrie 2020 un act administrativ normativ, instanța de fond necesită și să decidă. Conjunctura ipotezelor descrise supra profilează justetea argumentelor recurentului, iar drept consecință netemeinicia încheierii adoptate de către instanța de fond. Din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a anula încheierea instanței de fond și a restitui cauza la Curtea de Apel Chișinău, pentru rejudecare.”

În speță, instanțele de fond și aici ne referim în special la Curțile de Apel, aplică în mod discreționar și defavorabil prevederile legii prin interpretarea eronat abuzivă în vederea respingerii contestațiilor în materie electorală depuse.

Or, reieșind din lipsa practicii judiciare, opiniilor consultative ale Curții Supreme de Justiție cât și hotărârilor al Curții Constituționale pe marginea speței, instanțele de judecată continuă să interpreteze eronat cauzele deduse judecării prin declararea ca fiind inadmisibile contestațiile în materie electorală depuse împotriva hotărârilor Comisiei Electorale Centrale din motivul precedării acestora de respectarea procedurii prealabile instituite prin normele generale.

Mai mult, din încheierile Curții de Apel Chișinău și Deciziile Curții Supreme de Justiție menționate supra, rezultă cert faptul că, între Judecătorii Curții de Apel Chișinău și Judecătorii Curții Supreme de Justiție există un conflict de percepție în vederea aplicării și interpretării normelor speciale și generale la emiterea soluțiilor pe caz.

Conform art. 73 alin. (7) Cod Electoral „*Contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.*”

Potrivit art. 74 alin (1) „*Instanța de judecată adoptă și pronunță hotărârea în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.*”

Reieșind din prevederile menționate, se crează o confuzie între tipul acțiunii formulate prin prisma Codului Electoral (contestație în materie electorală) și tipul acțiunii percepute de către instanța de judecată prin prisma Codului Administrativ (acțiune în contestare, obligare, impunere, control normativ).

În aceeași ordine menționăm faptul că, în situația declarării repetate a contestației în materie electorală depusă împotriva Hotărârii Comisiei Electorale Centrale cu nr. 4965 din 05 iunie 2021 cu privire la organizarea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), municipiul Bender și unele localități ale raionului Căușeni în cadrul alegerilor parlamentare anticipate din data de 11 iulie 2021 **ca fiind inadmisibilă, se va crea un precedent periculos în baza căruia pe viitor contestatarilor li se va îngredi accesul la justiție cât și la controlul judecătoresc al actelor administrative emise de către Comisia Electorală Centrală în deosebi pe perioada campaniei electorale.**

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale hotărârea nr.10 din 16.04. 2010, pct.7, în Republica Moldova dreptul intern și cel internațional reprezintă un tot întreg, o structură unitară. Jurisprudența CtEDO face parte din dreptul accesoriu la tratatul internațional (soft law), ea devenind parte integrantă a dreptului intern.

Potrivit prevederilor art. 4 din Constituție, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

Dreptului la un proces echitabil în sensul art. 6 din Convenție, i se recunoaște un loc „eminent” într-o societate democratică și care nu poate fi sacrificat pentru oportunități (cauza Kostovski v. Olandei, 29.11.1989, §44), motiv din care constituționalitatea alin. (7) art. 274 CPP, urmează a fi analizată și în lumina dreptului la apărare, în calitatea sa de scop și obiect al art. 6 §1 din Convenție (cauza Adolf v. Austria, 26.03.1982, §30).

Constituția Republicii Moldova nu conține nici o normă referitoare la calitatea legii. Cu toate acestea, până în prezent, Curtea Constituțională a recurs la efectuarea „testului de calitate a legii”, dar exclusiv în cazurile ce vizau protecția drepturilor și a libertăților fundamentale. În lipsa unor reglementări constituționale exprese, Curtea a procedat la aplicarea directă a Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Or, aplicarea directă a Convenției Europene este în deplină concordanță cu prevederile articolului 4 alin. (1) din Constituție.

Anume articolul 4 alin. (1) din Constituție oferă Curții Constituționale competența de a interpreta și a aplica dispozițiile constituționale în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Pornind de la acest raționament, consider că o normă poate fi declarată neconstituțională ca rezultat al efectuării „testului de calitate a legii” doar în materia drepturilor omului. Practica anterioară a Curții Constituționale vine să confirme acest punct de vedere. Curtea Constituțională a Republicii Moldova a efectuat testul calității legii în Hotărârea nr.15 din 13 septembrie 2011 privind controlul constituționalității articolului 18 alin.(3) din Legea nr.152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției, vizând protecția dreptului fundamental la proprietate.

În mod incontestabil, calitatea legii este un deziderat pentru orice normă juridică. În acest sens, Curtea Constituțională are la îndemână instrumentul adreselor, prevăzut de articolele 281 alin. (4) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 79 din Codul Jurisdicției Constituționale. Consider că, prin hotărârea dată, Curtea a deviat neîntemeiat de la practica sa constantă de a se limita la semnalarea, prin intermediul adreselor, a lacunele legislative constatate, în vederea clarificării normelor în cauză. În sensul arătat, există deja o bogată jurisprudența a Curții Constituționale (a se vedea hotărârile nr.2 din 8 februarie 2011, nr.11 din 31 mai 2011, nr.14 din 7 iulie 2011, nr. 15 din 13 septembrie 2011, nr.18 din 4 octombrie 2011, nr.25 din 8 decembrie 2011, nr.28 din 22 decembrie 2011, nr.17 din 12 iulie 2010, nr.22 din 23 septembrie 2010, nr.29 din 21 decembrie 2010, nr.30 din 23 decembrie 2010 etc.).

Astfel în opina noastră, prevederile art. 73 alin. (7), art.74 alin. (1), 72 alin. (3) din Codul Electoral aplicate în coraborare cu art. 207, 208 alin. (3) Cod Administrativ contravin dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, 54 din Constituția Republicii Moldova.

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Reieșind din considerentele expuse în sprijinul sesizării, solicităm:

- Să fie declarată neconstituțională sintagma „*Contestațiile*” și sintagmele „*se depun, fără respectarea procedurii prealabile*” din art. 72 alin. (3) Cod Electoral deoarece crează o incertitudine în privința aplicării coraborate ale art. 207, 208 Cod Administrativ cât și tipului de acțiune care poate fi formulată în instanța de contencios administrativ fapt ce contravine dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, 54 din Constituția Republicii Moldova.
- Să fie declarată neconstituțională sintagma „*Contestațiile*” și sintagmele „*se examinează în conformitate cu prevederile Codului Administrativ*” din art. 73 alin. (7) Cod Electoral deoarece crează o incertitudine în privința aprecierii tipului de acțiune formulată în contencios administrativ fapt ce contravine dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, 54 din Constituția Republicii Moldova.
- Să fie declarată neconstituțională sintagmele „*Instanța de judecată adoptă și pronunță hotărârea în conformitate cu prevederile și ale Codului administrativ*” din art. 74 alin. (1) Cod Electoral deoarece crează o divergență și incertitudine în privința aplicării normelor generale și speciale fapt ce contravine dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, 54 din Constituția Republicii Moldova.

VI. DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Apărent, Curtea Constituțională nu a examinat anterior constituționalitatea sintagmelor „*Contestațiile*”, se depun, fără respectarea procedurii prealabile” din art. 72 alin. (3) Cod Electoral, sintagmelor „*Contestațiile*”, „*se examinează în conformitate cu prevederile Codului Administrativ*” din art. 73 alin. (7) Cod Electoral și sintagmelor „*Instanța de judecată adoptă și pronunță hotărârea în conformitate cu prevederile și ale Codului administrativ*” din art. 74 alin. (1) Cod Electoral.

VII. LISTA DOCUMENTELOR

- Copia încheierii Curții de Apel Chișinău cu nr. 3 – 122/20 din 2 octombrie 2020.
- Copia Deciziei CSJ cu nr. 3r-276/2020 din 5 octombrie 2020.

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte

Locul. mun. Chișinău

Data: 12 decembrie 2018

Avocat BOTNARENCO ION

În numele Partitului Platforma Demnitate și Adevăr

Dosar nr. 3r-237/21

ÎNCHEIERE

14 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Maria Ghervas
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând cererea depusă de Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, reprezentat de avocatul Ion Botnarenco privind ridicarea excepției de neconstituționalitate,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, reprezentat de avocatul Ion Botnarenco împotriva Comisiei Electorale Centrale, terții Biroul Politici de Reintegrare din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova, Comisia Unificată de Control din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova și Inspectoratul General al Poliției privind anularea parțială a actului administrativ normativ, emiterea actului administrativ favorabil, constatarea încălcării art. 32 alin. (3) lit. b), c) din Codul electoral de către Comisia Electorală Centrală și Biroul Politici de Reintegrare, și obligarea Comisiei Electorale Centrale să modifice numărul de secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), ținând cont de prevederile art. 32 alin. (3) lit. b), c) din Codul electoral,

c o n s t a t ă:

La 07 iunie 2021, Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, reprezentat de avocatul Ion Botnarenco, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei Electorale Centrale, terții Biroul Politici de Reintegrare din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova, Comisia Unificată de Control din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova și Inspectoratul General al Poliției, prin care a solicitat anularea parțială a Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 4965 din 05 iunie 2021 ca fiind ilegală în partea stabilirii/deschiderii numărului total de 44 secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), conform anexei la hotărârea menționată; constatarea încălcării art. 32 alin. (3) lit. b), c) din Codul

electoral de către Comisia Electorală Centrală la formarea numărului de secții de votare în număr de 44 pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), conform anexei la hotărârea menționată și de către Biroul Politici de Reintegrare, cu referire la manifestarea pasivității în vederea elaborării propunerilor legate de cele 44 secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), conform anexei la hotărârea menționată cât și lipsei obiecțiilor formulate; obligarea Comisiei Electorale Centrale să modifice numărul de secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), ținând cont de prevederile art. 32 alin. (3) lit.b), c) din Codul electoral.

Prin încheierea din 07 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, reclamantului i-a fost stabilit termen pînă la data de 08 iunie 2021, ora 09:00 pentru prezentarea dovezii respectării procedurii prealabile în partea pretențiilor în obligare (f.d.14-15).

La 08 iunie 2021, reclamantul a depus cerere de concretizare a acțiunii, prin care a solicitat:

- anularea parțială a actului administrativ normativ și anume a Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 4965 din 05 iunie 2021 ca fiind ilegală în partea stabilirii/deschiderii numărului total de 44 secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), conform anexei la hotărârea menționată.

- emiterea de către instanța de judecată a actului administrativ favorabil, prin care să fie stabilită deschiderea a 28 secții de votare, pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria).

- constatarea încălcării art. 32 alin. (3) lit. b), c) din Codul electoral de către Comisia Electorală Centrală la formarea numărului de secții de votare în număr de 44 pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), conform anexei la hotărârea menționată.

- constatarea încălcării art. 32 alin. (1) lit. b), c) din Codul electoral de către Biroul Politici de Reintegrare, cu referire la manifestarea pasivității în vederea elaborării propunerilor legate de cele 44 secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), conform anexei la hotărârea menționată cât și lipsei obiecțiilor formulate.

- obligarea Comisiei Electorale Centrale să modifice numărul de secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), ținând cont de prevederile art. 32 alin. (3) lit.b), c) din Codul electoral.

Prin încheierea din 08 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, acțiunea depusă de Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, reprezentat de avocatul Ion Botnarenco a fost declarată inadmisibilă.

La 09 iunie 2021 Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, reprezentat de avocatul Ion Botnarenco a depus recurs împotriva încheierii din 08 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii contestate cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău pentru rejudecare.

Prin referința depusă la 11 iunie 2021 Comisia Electorală Centrală a solicitat respingerea recursului depus de Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, reprezentat de avocatul Ion Botnarenco și menținerea încheierii contestate.

La 13 iunie 2021 Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, reprezentat de avocatul Ion Botnarenco a depus sesizare privind excepția de neconstituționalitate cu privire la exercitarea controlului constituționalității unor prevederi din Codul electoral după cum urmează:

- sintagma „*fără respectarea procedurii prealabile*” din art. 72 alin. (3) din Codul electoral, prin prisma dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.

- sintagma „*Contestațiile*” și sintagmele „*se examinează în conformitate cu prevederile Codului administrativ*” din art. 73 alin. (7) Cod electoral, prin prisma dispozițiilor art.7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.

- sintagmele „*Instanța de judecată adoptă și pronunță hotărârea în conformitate cu prevederile și ale Codului administrativ*” din art. 74 alin. (1) Cod electoral, prin prisma dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.

Studiind cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea urmează a fi admisă, cu remiterea acesteia Curții Constituționale, din următoarele considerente.

Conform art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169-171.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform § 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În § 83 al aceleiași Hotărâri, Curtea Constituțională a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la § 82.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că la caz, sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă, precum și în Hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 a Curții Constituționale.

Astfel, obiectul excepției de neconstituționalitate – art. 72 alin. (3), art. 73 alin. (7) și art. 74 alin. (1) din Codul electoral intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către partea în proces, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei, precum și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale pe acest obiect, motiv din care cererea înaintată urmează a fi admisă.

Cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normei contestate, depusă de către Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, reprezentat de avocatul Ion Botnarenco, constituie o prerogativă a acestuia, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către Curtea Constituțională, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

Totodată, ca rezultat al admiterii cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a amâna examinarea cauzei în ordine de recurs, reieșind din dispozițiile art. 12¹ alin. (3) din Codul de procedură civilă, conform cărora ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în

continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Din considerentele enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, reprezentat de avocatul Ion Botnarenco cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind exercitarea controlului constituționalității unor prevederi din Codul electoral după cum urmează:

- sintagma „*fără respectarea procedurii prealabile*” din art. 72 alin. (3) din Codul electoral, prin prisma dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.

- sintagma „*Contestațiile*” și sintagmele „*se examinează în conformitate cu prevederile Codului administrativ*” din art. 73 alin. (7) Cod electoral, prin prisma dispozițiilor art.7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.

- sintagmele „*Instanța de judecată adoptă și pronunță hotărîrea în conformitate cu prevederile și ale Codului administrativ*” din art. 74 alin. (1) Cod electoral, prin prisma dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.

Conform art. 195 și 230 din Codul administrativ și în conformitate cu art. 12¹ din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se admite cererea depusă de Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, reprezentat de avocatul Ion Botnarenco cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind exercitarea controlului constituționalității unor prevederi din Codul electoral după cum urmează:

- sintagma „*fără respectarea procedurii prealabile*” din art. 72 alin. (3) din Codul electoral, prin prisma dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.

- sintagma „*Contestațiile*” și sintagmele „*se examinează în conformitate cu prevederile Codului administrativ*” din art. 73 alin. (7) Cod electoral, prin prisma dispozițiilor art.7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.

- sintagmele „*Instanța de judecată adoptă și pronunță hotărîrea în conformitate cu prevederile și ale Codului administrativ*” din art. 74 alin. (1) Cod electoral, prin prisma dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea depusă de Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, reprezentat de avocatul Ion Botnarenco, în vederea examinării constituționalității unor prevederi din Codul electoral după cum urmează:

- sintagma „fără respectarea procedurii prealabile” din art. 72 alin. (3) din Codul electoral, prin prisma dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.

- sintagma „Contestațiile” și sintagmele „se examinează în conformitate cu prevederile Codului administrativ” din art. 73 alin. (7) Cod electoral, prin prisma dispozițiilor art.7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.

- sintagmele „Instanța de judecată adoptă și pronunță hotărîrea în conformitate cu prevederile și ale Codului administrativ” din art. 74 alin. (1) Cod electoral, prin prisma dispozițiilor art. 7, art.20 alin.(2), art. 23 alin. (2), art. 38, din Constituția Republicii Moldova.

Se amână examinarea cauzei în ordine de recurs, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,

judecătorul

/semnătura/

Maria Ghervas

judecătorii

/semnătura/

Victor Burduh

/semnătura/

Nina Vascan

Copia corespunde originalului

Nina Vascan